

Privatinės teisės užduotis

2019 m. gegužės 3 d.

Ieškovė UAB „Gėrimai“ kreipėsi į teismą ieškiniu, prašo pakeisti jos sus atsakove UAB „Reikalavimas“ sudarytą 2013 m. spalio 1 d. skolos mokėjimo išdėstymo sutartimi nustatytą skolos grąžinimo grafiką – pakeisti skolos grąžinimo įmokas, nustatant naują skolos grąžinimo grafiką ir atidedant mokėjimus penkeriems metams, leidžiant grąžinti kreditą per 1 paskutinę įmoką, galutinį kredito grąžinimo terminą pratęšiant vieneriems metams, priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, kurias ji patyrė kreipdamasi į UAB „Teisės konsultacijos“ dėl ieškinio surašymo.

Ieškovė nurodė, kad ji su Banku 2004 m. gruodžio 5 d. sudarė kreditavimo sutartį. 2007 m. balandžio 1 d. sutartimi AB Bankas perdavė UAB „Reikalavimas“ visas pagal minėtą kreditavimo sutartį turėtas reikalavimo teises reikalauti iš ieškovės grąžinti kreditą, sumokėti palūkanas iki 2007 m. bei būsimas palūkanas. 2013 m. spalio 1 d. UAB „Reikalavimas“ ir ieškovė sudarė skolos mokėjimo išdėstymo sutartį ir pasirašė skolos grąžinimo grafiką. Šia sutartimi šalys susitarė dėl ieškovės 2 000 000 Eur skolos mokėjimo dalimis. 2015 m. gegužės mėn. ieškovė kreipėsi į UAB „Reikalavimas“ prašydama pakeisti skolos grąžinimo grafiką, nekeičiant galutinio skolos grąžinimo termino, skolos bei palūkanų dydžio, bet UAB „Reikalavimas“ nesutiko pakeisti sutarties. UAB „Reikalavimas“ 2015 m. spalio 7 d. pareiškimu kreipėsi į ieškovę, nurodydama, kad nuo 2015 m. lapkričio 5 d. nutraukia sutartį ir reikalauja iki 2015 m. lapkričio 7 d. grąžinti atsakovei visą likusią 1 600 000 Eur skolą, mokėtinas palūkanas bei delspinigius.

Ieškovė teigia, kad pagrindinė aplinkybė, apsunkinusi sutarties vykdymą, yra akcizo mokesčio padidėjimas alkoholiui, atsiradęs po sutarties sudarymo, kurio ji negalėjo protingai numatyti, kontroliuoti šio mokesčio, nebuvo prisiėmusi šio mokesčio atsiradimo rizikos. Sutarties vykdymo aplinkybės iš esmės pasikeitė 2014–2015 metais: buvo didinamas akcizas alkoholiui, per paskutinius dvejus metus akcizo mokestis pakilo 26,42 proc.. Ieškovei užsiimant alkoholio prekyba, itin pasijautė padidėjusi mokesčių našta, taip pat atsirado kitų papildomų išlaidų, kurių ji negalėjo numatyti ar turėti įtakos jų atsiradimui (pasikeitimui). Sutartimi buvo nustatytos maksimalios įmokos, neatsižvelgiant į galimus rinkos pokyčius (pvz., pasikeitusį akcizo mokestį). Dėl tokių įmokų nustatymo ir pasikeitusių mokesčių ieškovė nėra pajėgi vykdyti Sutarties joje nustatytomis sąlygomis. Ieškovė, net ir būdama verslo subjektas, negali numatyti būsimų įstatymų pasikeitimų. Akcizo tarifo pasikeitimas, atsiradęs po Sutarties sudarymo, laikytinas aplinkybių pasikeitimu, atitinkančiu CK 6.204 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus (atsirado po Sutarties sudarymo, ieškovė to negalėjo protingai numatyti, ji negali kontroliuoti šio mokesčio, nebuvo prisiėmusi šio mokesčio atsiradimo rizikos). Mano, kad dėl tokio sutarties pasikeitimo atsakovės interesai nenukentėtų. Tačiau jei sutartis būtų ne pakeista, o nutraukta, ieškovė privalėtų iškart sumokėti sutartyje nurodytą sumą, kas pakenktų ieškovės veiklai, t. y. visos sumos sumokėjimas iš esmės lemtų įmonės bankrotą. Atsiradus nenumatytoms minėtoms aplinkybėms, ieškovė nebeturėjo galimybių laikytis skolos grąžinimo grafiko. Dėl rinkos ir įstatymų pokyčių ieškovė šiuo metu neturi galimybės vykdyti sutartį pagal skolos grąžinimo grafike nurodytus maksimalius mokėjimus, nes jos pajamas mažina ne tik mokesstinės aplinkos pasikeitimai, bet ir emigracija.

Atsakovė su ieškiniu nesutinka. Teigia, kad ieškovės pateiktas verslo planas nepatvirtina jos galimybių įvykdyti finansinius įsipareigojimus. Be to, ieškovės reikalavimų patenkinimas iš esmės pakeistų sutarties šalių pusiausvyrą. Ieškovei tinkamai nevykdant įsipareigojimų pagal šiuo metu galiojančią tvarką, atsakovė UAB „Reikalavimas“, siekdama tinkamai atsiskaityti su savo kreditoriais, būtų priversta skubiai pardavinėti savo ilgalaikį turtą, kreiptis į kredito įstaigas dėl kreditavimo suteikimo. Pažymi, kad skolos grąžinimo sąlygos buvo ne kartą keistos, jas pagerinant ieškovės naudai; skolos grąžinimo terminas buvo atidėtas papildomiems 4 metams, o ieškovės mokėtinos palūkanos užfiksuotos; atsakovė atleido ieškovę nuo 100 000 eur delspinigių ir palūkanų mokėjimo. Tenkinus ieškinį, reikšmingai nukentėtų atsakovės piniginiai srautai, galimybės atsiskaityti su savo kreditoriais. Mano, kad nėra aplinkybių, sudarančių pagrindą pripažinti CK 6.204 str. 2 d. 1 p. sąlygos, kad tos aplinkybės atsiranda arba nukentėjusiai šaliai tampa žinomos po sutarties sudarymo, egzistavimą. Nėra CK 6.204 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlygos, kad tų aplinkybių nukentėjusi šalis sutarties sudarymo metu negalėjo protingai numatyti. Nuo Akcizų įstatymo priėmimo akcizų tarifas laipsniškai kito ir toks jo didėjimas buvo numanomas. Ieškovė yra verslininkė, turinti didžiulę patirtį mažmeninės prekybos alkoholiu srityje, todėl, prisiimdama ilgalaikes prievoles, turėjo įvertinti ir neigiamų savo veiklos padarinių riziką, tuo pačiu prisiėmė šių aplinkybių atsiradimo riziką.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kokios yra CK 6.204 straipsnio normos taikymo sąlygos?
2. Ar nagrinėjamu atveju yra pagrindas taikyti CK 6.204 straipsnio normą ir šalių sudarytą sutartį pakeisti taip, kaip prašo ieškovė?
3. Ar gali būti bylą laimėjusiai šaliai priteisiamos jos patirtos teisinės pagalbos išlaidos, kurias ji patyrė už procesinio dokumento surašymą sumokėjusi UAB „Teisės konsultacijos“, teikiančiai teisines konsultacijas? Ar galėtų ši bendrovė atstovauti ieškovės interesus teisme (teismo posėdžiuose)?

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2019 m. gegužės 3 d.

Č. M. kaltinamas tuo, kad vairuodamas automobilį prie nereguliuojamos pėsčiųjų perėjos nesulėtino greičio ir nesustojė prieš kelio ženklą „Pėsčiųjų perėja“, įvažiavo į pažymėtą perėją ir partrenkė per pėsčiųjų perėją ėjusią 5 metų pėsčiąją V. Ž., kuriai dėl eismo įvykio buvo padarytas sunkus sveikatos sutrikdymas.

Prokuroras prašė teismo paskirti vienerių metų laisvės atėmimo bausmę, vadovaujantis BK 75 straipsniu paskirtos bausmės vykdymą atidėti vieneriems metams, paskirti baudžiamojo poveikio priemonę – uždrausti vienerius metus šešis mėnesius naudotis specialiąja teise vairuoti visų rūšių transporto priemones ir, vadovaujantis BK 75 straipsnio 3 dalimi paskirti įpareigojimą per bausmės vykdymo laikotarpį atlyginti neturtinę žalą.

V.Ž. atstovė pagal įstatymą nepilnametės nukentėjusiosios vardu pareiškė 15 000 Eur civilinį ieškinį dėl neturtinės žalos padarytos V. Ž. skaičiuojant 5 proc. palūkanas nuo baudžiamosios bylos perdavimo nagrinėti teisiama jame posėdyje iki visiško nuosprendžio dalies dėl neturtinės žalos atlyginimo įvykdymo.

V.Ž. atstovė pagal įstatymą taip pat pareiškė 10 000 Eur civilinį ieškinį dėl neturtinės žalos, kurią ji patyrė dėl savo mažametės dukros sužalojimo. Ieškinyje nurodyta, kad ji, kaip mama, patyrė ir iki šiol patiria didelius dvasinius išgyvenimus, emocinę depresiją, netikrumo ir baimės jausmą dėl mažametės dukros patirtų sužalojimų, ilgo gijimo proceso, neaiškumo, kaip šie sužalojimai paveiks dukros sveikatą ateityje, ar pavyks sumažinti traumos pasekmės. Tai, kad dukra 10 dienų buvo komoje, iki šiol jai yra padarytos penkios operacijos, viena iš jų dėl klubakaulio lūžio, dėl kurio sutrumpėjo viena koja ir mergaitė šlubuoja ir lėmė tokius išgyvenimus.

Č. M. gynėjas atkreipė teismo dėmesį, kad tokios baudžiamojo poveikio priemonės kaip įpareigojimas atlyginti neturtinę žalą BK nenumato, todėl teismas jokių būdu negali paskirti tokio įpareigojimo.

Č. M. gynėjas dėl ieškinių nurodė, kad neturtinė žala – tai asmeninė žala, nes ji tiesiogiai susijusi su asmeniu, neatskiriama nuo jo asmenybės ir priklauso nuo jo išgyventų emocijų, taigi civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje gali būti pripažįstamas tik tiesiogiai nuo nusikalstamos veikos padarymo nukentėjęs ir tiesiogiai neturtinę žalą patyręs asmuo, todėl prašo teismo nenagrinėti V.Ž. atstovės civilinio ieškinių.

Taip pat gynėjas nurodė, kad Baudžiamojo proceso kodeksas reglamentuoja tik žalos, patirtos dėl nusikalstamos veikos atlyginimą, tačiau nenumato procesinių palūkanų; taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad baudžiamasis ir civilinis procesas yra skirtingi savo pobūdžiu, todėl procesinės palūkanos negali būti priteistos.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kaip, kokių pagrindu ir kokiais motyvais teismas turėtų išspręsti prokuroro prašymą taikant BK 75 straipsnį paskirti įpareigojimą atlyginti neturtinę žalą?**
- 2. Kaip spręstinas civilinio ieškinių, pareikšto dėl nukentėjusiosios motinos patirtos neturtinės žalos, klausimas?**
- 3. Ar priteistinos procesinės palūkanos?**